

ἐνταφιαζομένου αὐθημερόν. Ἐν μεγάλῃ ταραχῇ διὰ τὸ ἀπαίσιον ἄκουσμα, αὐτοσχεδίασα καὶ ἀνέγνω ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ λογίδριον, ἐν ᾧ, ἐπιλαθόμενος πάσης μεταξὺ ἡμῶν ἐμπεσούσης δυσαρεσκείας, καὶ τῶν δυσχερειῶν, ἃς πολλάκις, ὑπ' οὐχὶ ἀξιεπαίνου ζηλοτυπίας ἐλαυνόμενος, παρενέβαλεν εἰς τὰς ἀρχαιολογικὰς μου ἐρεῦνας, ἐμνήσθην μόνον τοῦ ἐνθέρμου καὶ πατριωτικοῦ αὐτοῦ ζήλου ὑπὲρ τῶν ἀρχαιοτήτων, καί, ἐκτὸς τοῦ προκειμένου θεωρήσας νὰ θίξω τὸ ἀντικείμενον τῶν ἐπιστημονικῶν αὐτοῦ γνώσεων, ἐπήνεσα ἐκθύμως τὰς ὑπηρεσίας, ἃς, ἐν ταῖς δειναῖς μάλιστα ἡμέραις τοῦ ἀγῶνος, προσήνεγκε, μετὰ κινδύνου ζωῆς πολλάκις, εἰς τὴν διατήρησιν τῶν ἀρχαίων κειμηλίων. Τὸ λογίδριον τοῦτο ἐξεδόθη ὑπὸ τῆς οἰκογενείας του εἰς φυλλάδιον.

1864

Κατὰ τὴν ἀρχὴν δὲ τοῦ ἐπομένου ἔτους 1864 μετοικήσαμεν εἰς τὴν ἐν ὁδῷ Σταδίου οἰκίαν τοῦ κ. Καλλιγᾶ, τὴν ἀπέναντι τῶν βασιλικῶν ἵπποστασίων.

Ἐπὶ τοῦ χρόνου τούτου πρότασις μοι ἐγένετο ὑπὸ τοῦ ἐν Ὁδησσῷ διαμένοντος Ἡπειρώτου κ. Γεωργίου Μπήκα, νὰ μεταφράσω εἰς τὴν καθωμιλουμένην τοὺς Παραλλήλους Βίους τοῦ Πλουτάρχου, ὧν τὴν δαπάνην τῆς ἐκδόσεως εὐγενῶς ἀνεδέχετο ὁ ἐλευθέριος πατριώτης, τὴν κάρπωσιν αὐτῶν εἰς ἐμὲ καταλείπων.

Τῆς προτάσεως τὴν σπουδαιότητα ἐκτιμῶν, ἀνεδέχθην αὐτὴν προθύμως, καὶ ἐξέδωκα δεκάτομον τὴν μετάφρασιν μετὰ σημειώσεων παρὰ τῷ Διονυσίῳ Κορομηλᾷ, μεθ' οὗ μὲ συνέδεεν, ἢ μᾶλλον εἰς ὃν μὲ προσέδεεν ἡ δυστυχὴς ἐκείνη ὑπόθεσις τῆς Ἑλληνικῆς Χρηστομαθείας, ἀλλ' οὐ τὸ κατάστημα πολλάς εἶχε τὰς ἀτελείας.

Ὁ κ. Μπήκας πολὺ δὲν ηὐχαριστήθη ἐκ τῆς μεταφράσεώς μου, διότι, ὥς εἶπε, τὴν ἐπεθύμει εἰς γλῶσσαν πολὺ μᾶλλον εὐνόητον· ἀλλὰ, πρῶτον μὲν τοῦτο δὲν τὸ εἶχεν εἰπεῖ πρὶν, δεύτερον δὲ δὲν διέκρινεν ὅτι τὸ δυσνόητον, εἶπου ὑπῆρχεν, ἦν ἐν ταῖς ἰδέαις καὶ οὐχὶ ἐν τῇ γλώσσῃ. ἐγὼ δ' ἐπροσπάθησα νὰ μείνω

ἐντελῶς πιστὸς εἰς τὸν συγγραφέα, τὸ νέον μόνον ἔνδυμα ἀντὶ τοῦ ἀρχαίου αὐτῷ περιβαλὼν.

Καὶ ἐκ τῆς ἐπιπόνου δὲ ταύτης ἐργασίας, ὡς καὶ ἐξ οὐδεμιᾶς σχεδὸν ἄλλης φιλολογικῆς, οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον ὑλικῶς ὠφελήθην. Ἐπταίην ἡ νεολαία τῆς Ἑλλάδος, χανδὸν ἐμφορουμένη καὶ τὰ κακοχυμώτερα τῶν προϊόντων τῶν ξένων φιλολογιῶν μετὰ πυρετώδους ζήλου μεταφραζόμενα ὅπως δήποτε, ἀπὸ δὲ τοῦ Πλουτάρχου μετὰ ψυχρᾶς ἀδιαφορίας ἀποστρεφόμενη; ἢ ἔπταίην ὁ Διονύσιος Κορομηλᾶς, τυπώσας μυστικῶς καὶ στερεοτύπως, ὡς τινὲς μ' ἐβεβαίουν, ἀριθμὸν σωμάτων πολλαπλάσιον τῶν συμφωνηθέντων, καὶ πωλῶν αὐτὰ εἰς εὐτελεστάτας τιμὰς; Ἄγνοῶ· ἀλλὰ τοῦτο μόνον ἠξεύρω, ὅτι ἡ μετάφρασίς μου, ὡς ὁ βιβλιοπώλης μ' ἐβεβαίουν, ἔμενεν ἀπώλητος παρ' αὐτῷ, καὶ ἐγώ, ὡς μόνην ἀμοιβὴν τῆς μακρᾶς ἐργασίας μου, εἶχον τὴν ἀπλὴν ἐπιμαρτυρίαν τῆς συνειδήσεώς μου, ὅτι ἐξετέλεσα ἔργον, ὃ ὥφειλε νὰ εἶναι ὠφέλιμον.

Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς ἐργασίας ταύτης μοὶ ἐπανῆλθον αὐθις οἱ πυρετοί, ὑφ' ὧν κατειχόμεν ὅτε ἀπεδήμουν ἐν Ἀγγλίᾳ, καὶ συνεπεία αὐτῶν, ἢ τῆς θεραπείας των διὰ κινίνης, μὲ κατέλαβον πόνοι ἡπατικοί· δι' αὐτοὺς δ' ὁ φίλος μου κ. Λάνδερερ μὲ συνεβούλευσε τὰ λουτρὰ τῆς Αἰδηψοῦ, εἰς ἃ ἐμελέτα νὰ μεταβῇ καὶ ἡ οἰκογένειά του, ἔνεκα τῆς τότε μικρᾶς κόρης του Ἰφιγενείας, πασχούσης ἐκ τοῦ ποδός.

Συναπῆλθον λοιπὸν τῇ 4 Μαΐου (1864) μετὰ τῆς οἰκογενείας ἐκείνης εἰς τὸ ὑπὸ τῆς φύσεως ἐξόχως καὶ παραδόξως κεκοσμημένον ἐκεῖνο χωρίον. Ἀπὸ τῶν παραθαλασσίων βράχων, εἰς οὓς προσωρμίσθημεν, στενωπὸς μᾶς ἔφερεν εἰς ἐπίπεδον κορυφὴν προέχοντος λόφου, ἐφ' ἧς εὐρεῖα τετράγωνος αὐλή, διὰ μεγάλης θύρας, ὡς φρούριον, κλεισμένη, διότι εἰς τὴν ἔρημον ἐκείνην θέσιν ἡ ἐξασφάλισις αὕτη δὲν ἦτο ἐντελῶς περιττή, περιλαμβάνετο πέριξ ὑπὸ μικρῶν, ἐντελῶς γυμνῶν προσγαίων δωματίων, τῶν μόνων εἰς κατοικίαν ὠρισμένων. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς αὐλῆς ἦν εὐρύχωρος ὑπόστεγος δεξαμενὴ, ἐν ἣ τὸ ἐκ τῶν ὀρέων καταλειβόμενον ζέον ὕδωρ ἐκερνᾶτο μετὰ ψυχροῦ, τοῖχος δ' ἐκ σανίδων

διήρει δίχα τὸ ἐμβαδὸν αὐτῆς, ἵνα τὰ δύο φύλα λούωνται συγχρό-
νως μὲν, ἀλλὰ κεχωρισμένως. Οὐ μακρὰν δ' ὑπὸ τὸν λόφον ἐκτεί-
νεται μικρὰ πεδιάς, ἐν τῶν σπανίων θαυμάτων τῆς φύσεως. Ἐπὶ
πάσης τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς, εἰς ἐλαχίστην ἀπόστασιν ἀπ' ἀλλή-
λων, ἀναβρύνουσι πηγαὶ παμπληθεῖς, καὶ τοσοῦτο διάφοροι, ἄγνοῶ
ἂν καὶ χημικῶς, ἀλλὰ τοῦλάχιστον κατὰ τὴν θερμοκρασίαν, ὥστε,
ἰστάς μεταξὺ δύο ἐξ αὐτῶν, ἐβύθισα εἰς αὐτὰς ἑκατέραν τῶν χει-
ρῶν μου καὶ ἡ μὲν ἦν κατάψυχρος, ἡ δὲ τοσοῦτον θερμή, ὥστε
ἡ χεὶρ δὲν τὴν ἀνείχετο. Ἀναπηδᾷ δὲ τὸ ὕδωρ μετὰ μεγάλης
ὑπογείου βοῆς, ὡς ἂν ἀντήχει ἐπὶ γῆς ὁ θόρυβος τῶν καταχθο-
νίων. Τὸ δὲ ὕδωρ πασῶν τῶν πηγῶν τούτων εἰς τὴν θάλασσαν
καταρρέον, ἀπολιθοῦται περὶ τὴν ὄχθην, καὶ περιβάλλει αὐτὴν
δι' ἐρυθρῶν σκοπέλων. Εἰς αὐτὸ δ' οἷονδῆποτε ἀντικείμενον
ἐπὶ εἰκοσιτέσσαρας ὥρας βυθιζόμενον, περιλιθοῦται, καὶ τὰ παι-
δία τῶν περιοίκων πωλοῦσι πολλάκις φωλεὰς ὀρνέων, ἄνθη καὶ
ἄλλα κοσμήματα λίθινα οὕτω διὰ τῆς ἐπὶ μίαν νύκτα ἀπλῆς ἐμβά-
ψεως παραχθέντα. Οἱ πέριξ δὲ σύδενδροι καὶ παμποίκιλοι λόφοι
εἰσὶν ὅ,τι χαριέστερον ἢ φύσις που παρήγαγεν.

Ἦσαν δέ, καθ' ἃ εἶδον, ἀληθῶς εἰς τινὰς περιστάσεις θαυ-
ματοργὰ τὰ λουτρὰ ταῦτα. Οὕτως εἶδομεν ἡμέραν τινὰ φοράδην
κομισθέντα ἐκ μεμακρυσμένου μοναστηρίου μοναχόν τινα, ὅστις,
ἐκ ῥευματικῶν ἢ ἄλλων παθημάτων, ἦν ἐντελῶς ἀκίνητος, καὶ ἐντὸς
σινδόνης τὸν μετεκόμιζον καὶ τὸν κατεβίβαζον εἰς τὸν λουτρῶνα.
Μεθ' οἷας δ' ἐκπλήξεως δὲ τὸν εἶδον ἡμέραν τινὰ τὴν βακτη-
ρίαν τοῦ ἐπὶ τῶν ὤμων φέροντα καὶ ὑγιέστατον τοὺς βράχους
ἀναρριχώμενον! Ὡφελήθη δὲ καὶ ἐγὼ ἐκ τῶν λουτρῶν, εἰ καὶ οὐχὶ
εἰς οἷον βαθμὸν ὁ μοναχός.

Ἦν δὲ καὶ ἡ συναναστροφή πολυάριθμος καὶ ποικίλη, ὁ
βίος λιτός, οὐχ ἥτιον ὅμως, ἢ μᾶλλον διὰ τοῦτο μάλιστα, εὐθυ-
μος καὶ εὐάρεστος.

Τὴν δὲ 26ην τοῦ Ἰουνίου ἐγκατέλιπον τὴν Αἰδηψόν, διότι,
τελειώσας τὴν σειρὰν τῶν λουτρῶν μου, ἔμελλον ἤδη νὰ συνο-
δεύσω εἰς τὰ τῆς Ὑπάτης τὴν μικρὰν θυγατέρα μου Ζωήν, ἐνο-
χλουμένην ὑπὸ δερματικοῦ νοσήματος, ὃ ἐδεδείκνυν ἡ ἀπειρία τοῦ

ἀναλαβόντος τὴν θεραπείαν αὐτῆς ἱατροῦ. Μοὶ τὴν ἔπεμψε λοιπὸν τότε ἡ Καρολίνα, ἐμπιστευθεῖσα αὐτὴν μέχρις Αἰδηψοῦ εἰς τὴν κυρίαν Ἑλένην Βασιλείου (τὴν σύζυγον τοῦ φίλου μου Γεωργίου Βασιλείου), καὶ ἐγώ, περιμείνας τὸ ἀτμόπλοιον εἰς τὴν παραλίαν, ἐπεβιβάσθην καὶ συναπέπλευσα, ἐν τοῖς συνοδοιπόροις ἔχων καὶ τὸν Γάλλον μεγαλοκτηματίαν τῆς Εὐβοίας κ. Mimont.

Ὁ πλοῦς ὑπῆρξε γοητευτικώτατος εἰς θάλασσαν στιλπνὴν, ὥς γλαυκὸν ὕελον, καὶ περὶ τὰς ὥραίας Λιχαδονήσους (τὰς συστάσας ἐκ τοῦ σκελετοῦ τοῦ δυστυχοῦς Λιχάδος, ὃν ὁ Ἡρακλῆς ἐσφενδόνισεν ἐκεῖ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῆς Οἴτης) μᾶς περιίπτατο ὅλον ἔθνος ἐνύδρων πτηνῶν, καὶ φαιδροὶ δελφῖνες μᾶς περιέπλεον καὶ μᾶς παρηκολούθουν.

Ἀπέβημεν δ' εἰς Στυλίδα, ὅπου μᾶς ὑπεδέχθη ὁ δήμαρχος κ. Ριζόπουλος, καὶ ἐκεῖθεν, ἐφ' ἵππων μεταβάντες εἰς Λαμίαν, ἐτύχομεν εὐγενεστάτης φιλοξενίας τὴν νύκτα ἐκείνην παρὰ τῷ δικηγόρῳ κ. Οἰκονομίδῃ, τῷ ἀρχαίῳ φίλῳ, μεθ' οὗ πρὸ ἐτῶν ἐν Καισαριανῇ συνεσχεδιάζομεν τῆς Θεσσαλίας τὴν ἀπελευθέρωσιν, καὶ παρὰ τῇ χαριεστάτῃ συζύγῳ του κ. Μαριγῷ. Συντροάπεζον δ' εἶχομεν καὶ τὸν ἱατρὸν κ. Ριζόπουλον, ἀδελφὸν τοῦ δημάρχου Στυλίδος.

Τὴν ἐπιοῦσαν δ' ἔφιπποι αὐθις ἀπήλθομεν εἰς τὰς τέσσαρας περίπου ὥρας ἀπέχοντα λουτρὰ τῆς Ὑπάτης. Ἐν τῷ μέσῳ εὐρείας καὶ ἐπιπέδου κοιλάδος, ἣν ὀρίζουσι πρὸς μεσημβρίαν ἡ Οἴτη, πρὸς βορρᾶν ἡ Ὀθρυς, ὑπάρχει λίμνη μικρά, εἰς ἥς τὸ κέντρον ὑψοῦται τὸ ὕδωρ θολοειδῶς, ἐκχεόμενον πρὸς τὰ χεῖλη, διότι ἀναβρῦει μετὰ πολλῆς ὀρμῆς καὶ εἰς μεγάλην ποσότητα ἐκ τῶν ἐγκάτων τῆς γῆς. Ἡθέλησά ποτε νὰ μετρήσω τὸ βάθος τοῦ κρατῆρος, διότι κρατῆρος στόμιον ἐστὶ προφανῶς ἡ λίμνη, καί, προσδέσας εἰς μακρὸν σχοινίον βόμβαν, ἣν ἐκομίσαμεν ἐξ Ὑπάτης, κατεβίβασα αὐτήν, βοηθεία καὶ ἄλλων τινῶν ἐκ τῶν θαμῶνων τῶν λουτρῶν, εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ εἰς 52 ποδῶν βάθος ἤγγισεν εἰς ἔδαφος, ἴσως ὅμως καὶ μόνον εἰς προέχοντα βράχον, διότι καὶ κατὰ τὸ στόμιον τὰ χεῖλη κύκλῳ προέχουσιν οὕτως θολοειδῶς, ὥστε πολλάκις ἐκ τῶν λουομένων καὶ κολυμβώντων, ὅσοι κατε-

δύωντο, ὅσον καλοὶ καὶ ἂν ἦσαν κολυμβηταί, εὗρον τὸν θάνατον, διότι, ἀναδυόμενοι, προσέκρουον εἰς τοὺς ὑπερκειμένους βράχους, καὶ μοὶ ἐρρέθη, ὅτι, μέχρις ἐκείνου, ἔτος δὲν εἶχε παρέλθει, χωρὶς ἢ λίμνη νὰ λάβῃ τὸ θῦμα της. Ἡ ἐπιφάνεια τῆς λίμνης ἔχει θερμότητα κατὰ μικρὸν ὑπερέχουσαν τὴν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος· ἔστι δὲ κατάλευκος, ὡς γαλακτώδης, ὅπερ ἐστὶν ἀποτέλεσμα τοῦ λεπτοτάτου ἀφροῦ, μεθ' οὗ ἀναβρῦει τὸ ὕδωρ, προσέτι δὲ καὶ τοῦ ἀφθόνου θείου, ὃ περιέχει, καὶ ὃ, καθιζάνον εἰς τὴν πέριξ ὑπ' αὐτοῦ ποτιζομένην γῆν, λευκαίνει αὐτήν, ὡς ἂν ἦτο χιών. Ὅταν ὁμως διαλύηται ὁ ἀφρός, τὸ ἀντλούμενον ὕδωρ γίνεται διαφανές, ὡς κρύσταλλον. Ἡ δὲ γεῦσίς του οὐδόλως ἐστὶν ἀειδῆς καί, ἂν ἤθελε προστεθῇ ζάχαρις, θὰ ἦν περίπου ὡς ἡ τοῦ Καμπανίτου.

Τὰ λουτρά ταῦτα ἔχουσιν ἔξοχον ἱαματικὴν δύναμιν τῶν δερματικῶν νοσημάτων. Ἐπείσθην δ' ὅτι ἦν καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἢ λίμνη γνωστὴ καὶ ἐν χρήσει, καὶ δὴ τῇ Ἀφροδίτῃ ἀφιερωμένη, εἰ καὶ οὐδεμία παρ' οὐδενὸς γίνεται μνεῖα αὐτῆς· ἀλλὰ, λουόμενος καὶ κολυμβῶν ἐν αὐτῇ, εὗρον παρὰ τὸ βόρειον χεῖλος, ὑπὸ τὸ ὕδωρ, λίθον λευκόν, εἰς ἔδραν λελαξευμένον, καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἀνεγνώρισα γράμματα. Ἐνήργησα, λοιπόν, μετὰ τῶν συντροφῶν, ὅσοι συνεμερίζοντο, ἢ εἰς οὓς μετέδωκα τὸν περὶ τ' ἀρχαῖα ζῆλόν μου, νὰ κενωθῇ ἅπαξ ἡ λίμνη, ἥτοι νὰ καταβιβασθῇ ἡ ἐπιφάνεια αὐτῆς, ὅπερ δὲν ἦν ἀνέφικτον, διότι, ἴσως, ἐκ τῆς ἀναδιδομένης θειούχου κόνεος, εἶχε, διὰ τῶν ἐτῶν καὶ τῶν αἰώνων, ὑψωθῇ τὸ περὶ τὴν λίμνην ἔδαφος εἰς ταπεινὸν κυκλωτερῇ λόφον, καὶ ἀπὸ τῆς κορυφῆς αὐτοῦ, εἰς ἣν ἤρετο τῆς λίμνης ἡ ἐπιφάνεια, αὐλάκες, καλῶς κλειόμενοι, ἔφερον, ὅσάκις ἠνοίγοντο, τὸ περισσεῦον τοῦ ἀναβρῦοντος ὕδατος εἰς τὰ πέριξ πεδία, χρησιμοποιούμενον εἰς ποτισμὸν τῶν πέριξ ἀμπελῶν καὶ τῶν βαμβακῶνων. Οὗτοι οἱ αὐλάκες, λοιπόν, ἐνηργήσαμεν νὰ μείνωσιν ἀνοικτοί, μέχρις οὗ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ὕδατος κατῆλθε πλησίον τοῦ λίθου, ὥστε νὰ ἐπιχειρήσω ἄνωθεν ν' ἀναγνώσω τὰ γράμματα. Οἱ οἰωνοὶ πρὸς ἀντιγραφὴν ἐπιγραφῆς, καὶ ταύτης κατὰ τὸ πλεῖστον ἐξηλειμμένης, ἴσως διότι ἀπ' αἰῶνος, ἦν ὑποβρύχιος, δὲν ἦσαν ἐκ τῶν εὐνουστάτων. Περιλαμβάνω ὁμως ἐνταῦθα τὸ ἀντίγραφον αὐτῆς, καίτοι ἀτε-

λέστατον, ὑποπτεύων ὅτι οὐδαμοῦ ἐδημοσιεύθη καὶ μένει ἄγνω-
στος ἄλλως.

Α Ρ '

ΚΗΝΑΙΣ
ΝΕΩ ΙΕΡΟΥΔΑΙ
: ΚΙΣΩΝΑ Ο: ΑΣ
5 ΕΛΕΑΣ Ε Ρ' ΑΦΡΟΔΙΤΗ
Α ΛΑ"
ΗΙΟ
ΘΙ
ΑΣΔΑΦΝΟ
10 ΤΟΚΑΛ Α
ΣΑΤΟ
Η

Ἐν αὐτῇ ἐδυνήθην ν' ἀναγνώσω μόνον ἐν τῷ β' στίχῳ ἴσως
ἱεροῦ ὕδατος, ἐν δὲ τῷ 5ῳ *Ἀφροδίτη*, ὅπερ ἀρκεῖ διὰ τὴν
ἐπιχώριον ἱστορίαν.

Πέριξ δὲ τῆς λίμνης ἐν τετραγώνῳ ἦσαν συνεχεῖς καλύβαι
ὠκοδομημέναι, ὡς περίπου ἐν Αἰδηψῷ, καὶ ταύτας μόνας διεσκεύα-
ζον, τότε καὶ, εἰς αἰθούσας ἐν ταυτῷ, ἐστιατόρια καὶ μαγειρεῖα
οἱ λουόμενοι,

Εὗρομεν δ' εἰς τὰ λουτρὰ πολυάριθμον συναναστροφὴν, ἐν ἣ
καὶ διακεκριμένας οἰκογενείας, ὡς τὴν τῆς κ. Κοντογιάννη, ἀδελ-
φῆς τοῦ Μάρκου Βότσαρη, μετὰ τῶν θυγατέρων καὶ ἄλλων συγγε-
νῶν αὐτῆς, τῆς κ. Παπακώστα, τῆς πλουσίας κ. Φαρδῆ. Ἀνὰ πᾶ-
σαν δὲ πρωΐαν πολυάριθμος συνοδία ἐφίππων ἀνδρῶν, γυναικῶν
καὶ παιδίων κατήρχετο, ὡς ἱερὰ θεωρία, πρὸς ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐπὶ τοῦ
ὑπερκειμένου ὄρους γραφικῶς ἰδρυμένης Ὑπάτης. Ἀφ' οὗ δ' ἐλού-
οντο ἐπὶ τινὰ ὥραν καὶ μεθ' ἡμῶν εὐθύμως συναναστρέφοντο,
ἀπήρχοντο πάλιν, ὡς εἶχον ἔλθει, οἱ προσκυνηταὶ οὗτοι τῶν ὑδά-
των τῆς Ἀφροδίτης.

Μεθ' ἡμῶν δ' ἦν τότε καί τις Ὁθωμανὸς Ἡπειρώτης, ὁ
Μεχμέτ βέης, ὅστις τὴν Ἑλληνικὴν εὐχερέστατα ὁμιλῶν, ἐπηγγέλ-
λετο ἢ ἐπροσποιεῖτο τὸν πατριώτην, ἐπιδιώκοντα τὴν ἐλευθέρω-
σιν τῆς Ἡπείρου ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ τοῦ Σουλτάνου, δι' ὃ καί, ὡς
ἔλεγε, κατεδιώκετο ὑπὸ τῶν Ὁθωμανικῶν ἀρχῶν. Ἐνεκα δὲ τῶν

τοιούτων αὐτοῦ φρονημάτων, ἢ ἐπαγγελιῶν, συνεχῶς μ' ἔβλεπε καὶ πολὺ συναναστρέφετο μετ' ἐμοῦ. Ἀλλ' ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν (τῇ 2 Ἰουλίου) ἐφάνη αἴφνης εἰς τὰ λουτρὰ ξένος τις, κινήσας τὴν κοινὴν περιέργειαν, καὶ τινων τὴν ἀνησυχίαν. Ἦν δ' οὗτος ὁ **Μέγας**, ἄλλοτε ληστής ἐξακουστός, ἐκ τῶν ἀμνηστευθέντων, ἀνὴρ, οὔτε τραχεῖαν, οὔτε δυσάρεστον ἔχων τὴν μορφήν, οὔδὲ τὴν συμπεριφορὰν. Ὀλίγας ὥρας δὲ μείνας ἐκεῖ, ἀπῆλθεν ἐπίσης αἴφνης αἰφνιδίως, ὥς εἶχεν ἔλθει, καὶ συγχρόνως ἐγένετο ἀφανὴς καὶ ὁ φίλος ἡμῶν Μεχμέτ. Τότε δ' ἐνεθυμήθη ὁ κ. Κοντογιάννης, ὅτι οὗτος, τὴν προτεραίαν, τὸν εἶχε παρακαλέσει νὰ τῷ δανείσῃ τὸ πυροβόλον καὶ τὰ πιστόλιά του, ὥστε ἐπίστευσεν ὅτι τὰ ὅπλα του θὰ ἠκούοντο, ἐντὸς ὀλίγου, κροτοῦντα ἐντὸς ληστρικῆς συμμορίας, καὶ κοινὸς ἐπεκράτησε φόβος, ὅτι προσβολὴν τινὰ ἐσχεδίαζεν ὁ Μέγας κατὰ τῶν λουτρῶν, συμμαχία καὶ τοῦ Μεχμέτ, ἢ τὴν σύλληψιν ἐπὶ λύτροις τινῶν ἐκ τῶν ἐν αὐτοῖς, οἷον κυρίως τῆς κ. Φαρδῆ, τοῦτο δὲ τόσῳ θεικώτερον ἐπιστεύθη, καθ' ὅσον, ἐν μιᾷ τῶν νυκτῶν, μᾶς ἀφύπνισε πυροβολισμός, καὶ ἡ εἰς ἀπόστασίν τινὰ σταθμεύουσα φρουρὰ τῶν λουτρῶν ἀνήγγειλλεν ὅτι ἐπυροβόλησε καθ' ὑπόπτων, οἵτινες ἐν τῷ σκότει προὸς αὐτὰ διηυθύνοντο. Ἀλλὰ τὴν τρίτην ἡμέραν ἐπανῆλθεν ὁ Ὀθωμανὸς καὶ ἐπανεφέρει τὰ ὅπλα τοῦ Κοντογιαννάκη, διηγηθεὶς ὅτι μετὰ τοῦ **Μέγα** συνδιέβη, λανθάνων, τὴν ὁροθετικὴν γραμμὴν, ἵνα συναντηθῇ μετὰ τινων συγγενῶν του, κρύφα πρὸς αὐτὸν ἐρχομένων, καὶ μεθ' ὧν συνδιεσκέπτετο περὶ τῶν κατὰ τὴν Ἡπειρον.

Καὶ τί μὲν ἐκ τούτων ἦν ἀληθὲς ἀγνοῶ. Ἀλλὰ μετὰ ταῦτα, καταγγελθεὶς, ὥς φαίνεται, ἀδίκως, ὁ Μεχμέτ ὅτι ὥθησε μονομερῶς καὶ ἀφρόνως μεθόρια χωρία εἰς κίνημα κατὰ τῶν Τούρκων, ἐφυλακίσθη ἐν Ἑλλάδι, εἶτα δ' ἀπολυθεὶς ὁ φιλόπατρις Ὀθωμανός, ἐδέχθη δημοσίαν διοικητικὴν θέσιν ἐν τῇ πατρίδι του. Δὲν ἔμαθον ὅμως ἂν τοῦτο δὲν ἦν ἴσως παγίς, εἰς ἣν ἐνεβάλλετο, καὶ ὅπου, ὥς πολλάκις τοῦτο συνέβαινε τότε παρ' Ὀθωμανοῖς, τὸν περιέμενεν ἐπίσημος δολοφονία.

Ἡ ὁδὸς ἐκ τῶν λουτρῶν εἰς τὴν πόλιν τῆς Ὑπάτης, μιᾶς ὥρας διάρκειαν ἔχουσα, ἐστὶ γραφικωτάτη, ἀναβαίνουσα εἰς τὰ ὄρη.

κατάφυτα πλευρὰ τῆς Οἴτης διὰ ποικιλωτάτων κοιλάδων. Ταύτην δὲς ἔφιππος διήνυσσά μετὰ τῆς Ζωῆς, προσκεκλημένος ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ κ. Ἀχιλλέως Βελέντζα, υἱοῦ τοῦ γνωστοῦ Θεσσαλοῦ ὀπλαρχηγοῦ, θείου δέ, νομίζω, τοῦ μετὰ ταῦτα διὰ φατριαστικῶν ἀντεγκλήσεων ἐπὶ καταδολιεύσει τοῦ δημοσίου ἔτι γνωστοτέρου γενομένου ταμίου τῶν Θηβῶν. Ἦν δ' ὁ ἱατρὸς φιλόξενος, λόγιος καὶ χρηστός, συμπαθοῦς χαρακτῆρος, καὶ ἀγαπητός μοι γενόμενος, δι' ᾧ μοὶ ἐξέφραζε γενναῖα αἰσθήματα πατριωτισμοῦ. Ὅτε τὸ τελευταῖον τὸν ἐπεσκέφθην, ἔγραψα εἰς τὸ λεύκωμά του ποιημάτιόν τι, ὃ μετὰ ἔτη ἐδημοσιεύθη εἰς τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει περιοδικὸν τοῦ κ. Τανταλίδου, τὸν **Χρόνον**, καὶ εἶτα εἰς τὰ ἙΑπαντα.

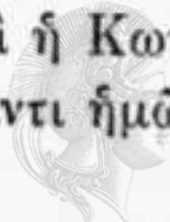
Ἀπεφάσισα δ' ἅπαξ καὶ μακροτέραν ἐκδρομήν. Ἐλθόντος εἰς τὰ λουτρὰ τοῦ συνταγματάρχου τῆς χωροφυλακῆς κ. Πειμεζᾶ, συνεφωνήσαμεν ν' ἀναβῶμεν εἰς τῆς Οἴτης τὴν κορυφήν, καὶ εὐγενῶς ἀναλαβούσης τῆς κ. Φαρδῆ νὰ φυλάξῃ παρ' ἑαυτῇ τὴν Ζωὴν ἐπὶ τῆς ἀπουσίας μου, ἀπήλθομεν ἔφιπποι κατὰ τὴν δείλην τῆς 17ης Ἰουλίου, καὶ κατελύσαμεν ἐν Ὑπάτῃ παρὰ τῷ κ. Βελέντζα.

Τῇ δ' ἐπαύριον, συνοδευόμενος καὶ ὑπὸ τοῦ γερουσιαστοῦ Χατζηπέτρου, τῶν ἀξιωματικῶν Πραΐδου, Σμόλενιτζ, τοῦ υἱοῦ τοῦ εἰσαγγελέως Μιντσάκη καὶ τοῦ Ἀντωνιάδου, προσέτι δὲ καὶ ὑπὸ ἀποσπάσματος πυροβολιστῶν, ἤρχισαμεν, μετὰ τὸ γεῦμα, πεζοὶ τὴν τραχεῖαν ἀνάβασιν καὶ διὰ μακρῶν καὶ δυσβάτων δασῶν, λαμπρὰν ἐχόντων τὴν ἀποψιν ἐπὶ τῆς κοιλάδος τοῦ Σπερχειοῦ, ἀφίχθημεν, δύσαντος τοῦ ἡλίου, εἰς **Δουπάκι**, τὸ σκήνωμα τῆς ποιμενικῆς τῶν Κουτραίων οἰκογενείας. Ἦν δὲ τοῦτο ἐπίπεδος χῶρος, κατάσκιος ἐκ δένδρων μεγίστων, ὧν οἱ κλάδοι, τεχνηέντως συνδεθέντες, ἀπετέλουν στεγάσματα, καὶ δωμάτια ἔνια διὰ θαλλόντων φραγμῶν ἀπ' ἀλλήλων κεχωρισμένα. Τὴν δ' ἐκπλήξιν, ἣν ἐνεποίησεν εἰς ἡμᾶς ἡ μεγαλοπρεπὴς αὕτη φυσικὴ ἀρχιτεκτονική, ἠΰξησεν ἡ θέα τῶν ὑποδεξαμένων ἡμᾶς ξενοδόχων. Ὁ **Τσέλιγκας** ἡ ἀρχιποιμὴν Ἀναστάσης ἦν ἀνὴρ νέος μᾶλλον, ἀρειμάνιος καὶ ὥραϊος τὴν ὄψιν, τοὺς δὲ τρόπους ἀφελὲς καὶ περιποιητικός. Ἄν δ' ἡ περὶ τῶν ὄρεσιβίων ποιμένων ἐπικρατοῦσα ὑπόληψις, ὅτι ἐν περιπτώσει μετέρχονται καὶ τὸν ληστρικὸν βίον, δὲν πρέπει νὰ

ἐκληφθῇ ὥς συκοφαντία, ἐσυμπέρανα ὅτι οἱ Ἕλληνες λησταί, οἱ τοιαύτην ἔχοντες φυσιογνωμίαν, εἰσὶ βεβαίως τῶν ἀλλαχοῦ ὁμοτέχνων των εὐγενέστεροι. Ἄλλ' οὐδὲν μ' ἐδικαίου ν' ἀποδώσω εἰς τὸν ἡμέτερον Ἀναστάσιν κακοῦργον ὑστεροβουλίαν. Ὅμοίως δ' ἀνυπόπτως γενναῖα, κατὰ τὴν ἐμὴν ἐκτίμησιν κἂν, ἔλαμπον καὶ τῶν λοιπῶν περιστοιχιζόντων αὐτὸν νέων ποιμένων τὰ βλέμματα. Πρὸ πάντων δὲ θελκτικαὶ μοὶ ἐφαίνοντο αἱ εἰς τὰς δασοδυέτους ταύτας οἰκογενείας, ἀνήκουσαι, καὶ μετὰ τῶν ἀμνάδων των ἐλευθέρως ὑπὸ τὰ προαιώνια δένδρα πηδῶσαι νέαι ποιμενίδες, ἐν αἷς οἱ ἀρχαῖοι ἤθελον ἀναγνωρίσει τῶν δρυάδων αὐτῶν τὰ πρότυπα. Ἐξεπλάγην δ' εὐχαρίστως ἰδὼν, ἐπὶ τῶν ταπήτων τῆς χλόης τῶν στρωννύντων τὴν ἰδιαιτέραν κατοικίαν τοῦ ἀρχιποιμένου, τὴν γυναῖκα αὐτοῦ νὰ μᾶς προσφέρῃ ἐπὶ ἀργυρᾷ παροψίδος γλυκὸν καὶ καφφέν, ὥς ἂν ἡμεῖθα ἐν μέσαις Ἀθήναις. Μετὰ ταῦτα δὲ παρεκαθήσαμεν εἰς τράπεζαν, ἐφ' ἧς διέπρεψεν ὁ ἐψημένος ἀμνὸς ἐν μέσῳ παντὸς εἵδους γαλακτερῶν καὶ ποικίλων πλακούντων, ὥς καὶ πάντων τῶν καρπῶν, οὓς ἡ ὥρα ἔφερε· μεθ' ὃ ἐκοιμήθην ἡδονικώτατα ὑπὸ τὰς ἐλάτας.

Τὴν δ' ἐπιοῦσαν, ἀνατέλλοντος τοῦ ἡλίου, ἀπήλθομεν, συνοδεύοντος ἡμᾶς ἐπ' ἀσφαλείᾳ τοῦ Τσέλιγκα, δυσδιεξιτήτους στενωποὺς διὰ δρυμόνων διερχόμενοι. Καὶ πρῶτον μὲν ἀφίχθημεν εἰς τὴν μάνδραν τοῦ ἀρχιποιμένου, ἐνθα παιδίσκη φρουροῦσα ἔδωκεν εἰς τοὺς θέλοντας, δηλαδὴ εἰς ἐμέ, νωπὸν ἀφρόγαλα, καὶ μετὰ μακρὰν ὁδὸν ἀφίχθημεν, πεζεύσαντες, εἰς τὴν ἀνωτάτην πετρώδη κορυφὴν τῆς Οἴτης, **Γρεβενὸ** καλουμένην, ὅπου μνημεῖον ἐν εἵδει βωμοῦ φέροντος πυραμίδα εἶχεν ἐπιγεγραμμένα τὰ ὀνόματα τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Βασιλίσσης καὶ τῆς συνοδίας των, τῆς συναναβάσης εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο τὴν 3ην Ἰουνίου 1858.

Αἱ ὑπερβολαὶ τῶν περιγραφάντων ἡμῖν τὴν κορυφὴν ταύτην μᾶς ὑπέσχοντο ἐξ αὐτῆς θέαν ἐκτεινομένην, ἂν καθαρὰ συμπέσῃ ἢ ἀτμοσφαῖρα, μέχρι... Κωνσταντινουπόλεως. Καὶ ἡ μὲν ἀτμοσφαῖρα συνέπεσε καθαρωτάτη, ἡ πόλις ὁμως, ἦν εἰς τὸν ἀπώτατον ὀρίζοντα ἐβλέπομεν, μικρὰν καὶ ὥς ἐπὶ χάρτου, ἦν, οὐχὶ ἡ Κωνσταντινούπολις, ἀλλὰ... ἡ Λαμία. Καὶ ὑπὲρ τὴν κατέναντι ἡμῶν

ὑψουμένην Ὀθρυν ἐβλέπομεν τὴν Θεσσαλικὴν πεδιάδα μετὰ τῆς ἐν αὐτῇ λίμνης, εὐχόμενοι, ἀλλὰ τότε ὀλίγον ἐλπίζοντες τὴν πολλοῖς ἡμῶν ἐπιτραπεῖσαν εὐτυχίαν τοῦ νὰ ἰδῶμεν ἔτι τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἡ σημαία τῆς ἐλευθερίας ἤθελε κυματίσει καὶ εἰς τὰς Ἑλληνικὰς ἐκεῖνας χώρας.

Καταβάντες δὲ τῆς κορυφῆς, ἐκαθήσαμεν νὰ προγευθῶμεν εἰς τὰ λεγόμενα Λειβάδια, πεδῖον ἀνοικτὸν ἐν μέσῳ σκοτεινῶν χαραδρῶν καὶ πυκνοῦ δάσους, τοσοῦτον ὑψηλοῦ, ὥστε, εἰ καὶ ἡ ἡμέρα ἦτον ἡ 19ῃ τοῦ Ἰουλίου, ἡ δ' ὥρα μεσημβρία, καὶ ὁ ἥλιος ἔλαμπε μεσουρανῶν καὶ ἀνέφελος, οὐδ' ὁ ἐλάχιστος δ' ἀνεμος ἐκίνει τὰ φύλλα, περιεκαθήμεθα ὅμως, ἵνα θεομανθῶμεν, περὶ τὴν πυράν, εἰς ἣν ἐψήνετο τὸ ὑπὸ τοῦ ἀρχιποιμένος προσενεχθὲν ἡμῖν ἄρνιον, καὶ ἐνεδύθημεν ὅλοι τοὺς ἐπενδύτας μας. Ἐκεῖθεν δέ, διὰ τῆς βαθείας χαράδρας, τοῦ **Βουβαλορρεύματος**, καὶ ὑπὲρ ὑψηλοὺς λόφους ἀμίμητον ἔχοντας πολλάκις τὴν διπλὴν ἀποψιν ἐπὶ τὸν Σπερχεῖον συγχρόνως καὶ εἰς τὸν Κηφισόν, ἀφίχθημεν τὸ ἑσπέρας εἰς δασώδη θέσιν, τὴν καλουμένην **Τσουκνίδα**, ὅπου ψυχρότατον ἔρρεεν ὕδωρ, καὶ ἐκεῖ ὑπὸ τὰ δένδρα κατασκηνώσαντες, ἐκοιμήθημεν εἰς τὸ ὕπαιθρον.

Τὴν δ' ἐπιοῦσαν διέβημεν παρὰ κορυφῇ, εἰς ἣν ὑπάρχουσι λίθοι τινὲς λελαξευμένοι, λείψανα, ὡς λέγεται, τοῦ βωμοῦ ἢ τῆς πυρᾶς τοῦ Ἡρακλέους. Ἐκεῖ ἐγὼ ἀνέβην, ἵνα ἰδῶ αὐτά. Ἀλλὰ τὸ νὰ καταβῶ ἦν πολὺ δυσκολώτερον, διότι εὗρεθην εἰς ἀπότομον τοῦ ὄρους πλευράν, εἰς ἣν πᾶν βῆμα ἐκινδύνευε νὰ μὲ κατακρημνίσῃ εἰς τὸ ὑπ' ἐμὲ χαῖνον βάραθρον, ὡς περίπου εἶχον εὗρεθῇ πρό τινων ἐτῶν οὐ μακρὰν τῆς Στυγός. Ὡς ἐκεῖ δ' ὁ ὁδηγός, οὕτως καὶ ἐδῶ μ' ἔσωσεν εἰς τῶν στρατιωτῶν, ὅστις, μὴ θελήσας νὰ μ' ἀφήσῃ μόνον εἰς τὴν ἀρχαιολογικὴν μου παρέκβασιν, καὶ ἰδὼν τὸν κίνδυνον, κατῆλθε μετὰ περισκέψεως, καὶ εἰς ἓν τῶν δένδρων κρατούμενος ἰσχυρῶς, μοὶ ἔτεινε τὸ ὄπλον του, ὥστε, αὐτοῦ λαβόμενον, μ' ἀνέσυρεν εἰς τὴν σχετικῶς ἀσφαλῆ θέσιν, εἰς ἣν ὁ ἴδιος ἵστατο, ἐκεῖθεν δὲ κατωρθώσαμεν, εἰ καὶ οὐχὶ εὐκόλως, νὰ φθάσωμεν εἰς βατὴν στενωπόν, δι' ἧς ἀφίχθημεν μέχρι τῶν συνοδοιπόρων.

Μετά τινων δ' ὥρων πορείαν ἀνέβημεν εἰς ὑψηλὸν ὄροπέδιον, ὅπου ἐμέλλομεν ν' ἀναπαυθῶμεν, ἐξ οὗ δ' ὁ κ. Πετμεζᾶς, μετὰ τῶν ἄλλων συντροφῶν, ἐστράφη πρὸς τὰς παρακειμένας κορυφὰς ἐπὶ θήραν. Ἐγὼ δ' ἐκ συστήματος πάντοτε ἀποφεύγων τὴν θήραν, ἐπροτίμησα μετὰ τοῦ κ. Ἀντωνιάδου νὰ ριφθῶ ἐκτάδην εἰς τὸ χεῖλος κρημνοῦ, καλουμένου **Ζεπάντι**, ὅθεν ἐβλέπομεν, σχεδὸν καθέτως ὑφ' ἡμᾶς, εἰς χιλιάδων ποδῶν βάθος, τὰ λουτρὰ τῆς Ὑπάτης. Μᾶς εἶχον δὲ παρακολουθήσει πρὸς ἀσφάλειαν καὶ δύο πυροβολισταί.

Μετ' ὀλίγον, εἰς στιγμὴν καθ' ἣν ὁ σύντροφός μου εἶχε μακρυνθῆ, οἱ δὲ στρατιῶται καὶ αὐτοὶ εἶχον διασπαρῆ, ἐγὼ δ' ἔμεινον μόνος, θαυμάζων τὴν ἀπαράμιλλον ἐκείνην θεάν, εἶδον αἴφνης ἐμπρὸς μου ἄγνωστον φουστανελλοφόρον, ἡλιοκαῆ, καὶ ζωηροὺς ἔχοντα τοῦ προσώπου τοὺς χαρακτῆρας. Ἡ θέσις μου δὲν ἦν ἐκ τῶν ἀσφαλεστέρων, διότι, ἂν ἤθελεν ὁ ξένος, ἐδύνατο, ὥς ἐκείμην ἐκεῖ, δι' ἐνὸς λακτίσματος νὰ μὲ πέμψῃ ὀπίσω εἰς τὰ λουτρά, ὅθεν ἤρχόμην, καὶ ἔνθα θὰ ἔφθανον ἐντὸς ὀλίγων δευτερολέπτων, ἀδιάφορον εἰς αὐτὸν ἐν τίνι καταστάσει. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ πρᾶγμα οὕτως εἶχε, καὶ ἐγὼ δὲν ἐδυνάμην νὰ τὸ μεταβάλω, ἔπραξα ὅ,τι μόνον ἦν δυνατόν εἰς ἐκείνας τὰς περιστάσεις, ἔχαιρέτισα δηλαδὴ τὸν ξένον, τῷ εἶπον ὅτι εἶναι ὥραία ἡ θεὰ ἐξ ἐκείνου τοῦ ὕψους, τὸν ἠρώτησα ἂν κατοικῇ εἰς τὰ ὥραία ταῦτα μέρη, καὶ ἔμαθον ὅτι ἐκεῖ ποῦ ἔχει τὴν κατοικίαν του, εἰς φωλεάν τινα ἀετοῦ, ἤθελον εἰπεῖ, διότι οἶκον ἢ καλύβην ἐκεῖ δὲν ἔβλεπον, οὐδ' ἦν δυνατόν νὰ ἰδῶ. Οὕτως ἠρχίσασμεν φιλικὴν συνδιάλεξιν, ἐφ' ἣς, πρὸς ἐντελῇ καθησυχασίν μου, ἐπῆλθε καὶ ὁ κ. Ἀντωνιάδης. Τότε δ' ἐξακολουθῶν τὸν διάλογον, τὸν ἠρώτησα ἂν ἦσαν ἀσφαλῆ τὰ μέρη ταῦτα.

—Κλεφτότοπος, αὐθέντα, μοὶ εἶπεν, ἦτον κλεφτότοπος· ἐγὼ ὅμως ἐξήλειψα τοὺς ληστὰς καὶ τώρα τὸν φυλάττω.

Ὁ λόγος του οὗτος πολὺ μ' ἐχαροποίησε, δείξας μοι πόσον ἀδίκως τὸν εἶχον ὑποπτεύσει. Ἀλλ' ἀφ' οὗ ἐμακρύνθη καὶ προσῆλθον καὶ οἱ λοιποὶ σύντροφοι, μοὶ εἶπεν ὁ κ. Ἀντωνιάδης, ὅτι ἡ διήγησις τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου εἶχετο μὲν κατὰ τι ἀληθείας,

ἀλλὰ κατὰ τι μόνον, διότι ἀρχιληστής ἦν αὐτὸς ὁ ἴδιος, ἀλλὰ, παραδοὺς ἄλλον ὁμότεχνόν του, ἡμνηστεύθη ἔκτοτε, καὶ ὅτι ἀσφαλέςτερον θὰ ἐθεώρει τὸν χῶρον ἐκεῖνον, ἂν ὑπ' αὐτοῦ δὲν ἐφυλάττετο.

Κατήλθομεν δ' ἔπειτα μετὰ μακρὰν πορείαν εἰς μικρὸν ἐν λόφοις περὶ κλειστον πεδῖον, πλήρες ἀνθέων ποικιλωτάτων, ἅτινα ἐφαίνοντο ὥς κηπευτά, καὶ ἐκεῖθεν ἐπεστρέψαμεν τὸ ἑσπέρας εἰς τὰ λουτρά.

Ἐμείναμεν δ' εἰς αὐτὰ τινὰς ἔτι ἡμέρας, καὶ ἐγὼ ἐπὶ τῆς παρατεταμένης ταύτης ἀργίας εἰργαζόμενην εἰς τὸ δράμα «τοὺς Τριάκοντα».

Ἐν μιᾷ δὲ τῶν νυκτῶν ἐπνευσε λίβας σφοδρός, ὁ μόνος, ὃν ποτ' ἐγνώρισα ἐν Ἑλλάδι, καὶ ἐφαίνετο, ὥς φέρον φλόγας πυρκαϊᾶς. Τῇ δὲ 8ῃ Αὐγούστου ἀπήλθομεν, καὶ ἐπανελθὼν εἰς Ἀθήνας, ἐπανέλαβον τῆς «Εὐνομίας» τὴν ἔκδοσιν.

Κατὰ τὸν Σεπτέμβριον δ' ἦλθον νὰ ἐπισκεφθῶσι τὴν Ἑλλάδα ξένοι ἐπίσημοι, οἱ δύο υἱοὶ τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου, ὁ Πρίγκηψ Ζοῖνβίλης μετὰ τῆς γυναικὸς του καὶ ὁ Δοῦξ τῆς Ὠμάλης μετὰ τῆς ἡγεμονίδος καὶ τῶν υἱῶν του, Κονδὲ καὶ Γύζης. Μοὶ ἐκόμιζον δ' ἐπιστολήν, ἣν δὲν ἐνθυμοῦμαι τίς τοῖς εἶχε δώσει (ἴσως ὁ Γυζώ) δι' ἐμέ, καὶ ἔσπευσα εἰς ἐπίσκεψίν των. Φιλοφρονέστατα δ' ὑποδεχθέντες με, καὶ αὐτὸς ὁ Πρ. Ζοῖνβίλης, εἰ καὶ πάγκωφος, μὲ εἶχον καθ' ἐκάστην εἰς τὸ πρόγευμα καὶ τὸ γεῦμά των. Εἰς τὴν Ἀκρόπολιν ὁδηγήσας αὐτούς, ἐθαύμασα ἰδίως τὰς σπανίας γνώσεις τοῦ Πρ. Κονδέ, ὅστις δυστυχῶς μετὰ ἓν ἔτος ἀπέθανε.

Ὅτε δ' ἀνηρχόμεθα τὴν κλίμακα τοῦ Αὐγούστου, ἠρώτησα τὸν Πρ. τῆς Ὠμάλης, ἂν γνωρίζῃ ποῦ φέρει αὐτή.

— Ποῦ ἄλλοῦ ἢ εἰς τὰ Προπύλαια, μοὶ ἀπήντησε.

— Ναί, τῷ εἶπον, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ εἰς τὴν Γαλλικὴν Ἀκαδημίαν.

Καὶ τῷ διηγήθην πῶς ὁ Beulé, διότι εὔρε καὶ ἐξέλαβεν αὐτὴν ὥς ἔργον τοῦ Περικλέους, ἐψηφίσθη Ἀκαδημαϊκός. Συνεπεσκέυθημεν δὲ καὶ τὴν Ἐλευσίνα. Ὅτε δέ, μετὰ τὸ πρόγευμα, κατήλθομεν πρὸς τὰς ἀμάξας, αἵτινες μᾶς περιέμενον διὰ τὴν ἐκδρομὴν, ἀνηγγέλθη εἰς τοὺς ἡγεμονόπαιδας ἡ ἐπίσκεψις τοῦ κ. Χρηστίδου.

— Τί ἐστὶ κ. Χρηστίδης; μ' ἠρώτησεν ὁ Δοῦξ τῆς Ὠμάλης.

ὦ! ἂν εἶχεν ἀκούσει τὴν ἐρώτησιν ὁ φρονῶν ἑαυτὸν τὸν

μοχλὸν τῆς Γαλλικῆς ἐπιρροῆς ἐν Ἑλλάδι, καὶ πιστεύων ὅτι ἦν περίφημος ἐν μέσῃ Γαλλίᾳ!

Τῷ εἶπον λοιπὸν ὅτι ἦν ὑπουργὸς πολλάκις, ταττόμενος εἰς τὴν Γαλλικὴν μερίδα. Οὐχ ἦττον τὸν ἐδέχθησαν ἐπὶ ποδὸς οἱ Δοῦκες εἰς τὴν αὐλείαν θύραν. Εἶχε δέ τι τὸ ἀστεῖον δι' ἐμὲ τὸ κομπάζον βῆμα, μεθ' οὗ τὸν ἔβλεπον προσερχόμενον, ὥς ἂν ἔλεγεν «ἰδοὺ ἐγὼ» καὶ ὥς ἂν ἔμελλε νὰ ζητηθῇ ὑπὸ τῶν Βασιλοπαίδων τῆς Γαλλίας ἐμπιστευτικῶς ἡ γνώμη του περὶ τῶν συμφερόντων τοῦ κόσμου, ἢ καὶ τῆς Ἀνατολῆς. Ἀλλ' οἱ Δοῦκες, ἅφ' οὗ δύο ἢ τρεῖς φράσεις τῷ ἀπέτειναν, μοὶ εἶπον ὅτι ἂν θέλω, εἰσὶν ἔτοιμοι διὰ τὴν ἀναχώρησιν.

Ἡ Κυβέρνησις τοῖς προσέφερε συνοδείαν χωροφυλάκων, ἀλλὰ τὴν ἡρνήθησαν· οὐχ ἦττον ὅμως μᾶς παρηκολούθει μακρόθεν τὸ ἀπόσπασμα, ὥς ἀλλαχοῦ δῆθεν περιπολοῦν. Ἐν Ἐλευσίνι τ' ἀξιοθέατα ἐπισκεψάμενοι, ἐδέχθησαν ἔπειτα νὰ καθήσωσιν εἰς τὴν αὐτοσχέδιον λιτὴν τράπεζαν τοῦ δημοτικοῦ παρέδρου. Ἐπὶ δὲ τῆς ἐπιστροφῆς, τοὺς ἠρώτησα ἂν θέλωσι νὰ ἐπισκεφθῶσι καὶ τὴν Ἀκαδημίαν, καὶ ἐκεῖ ἐκαθέσθημεν παρὰ τὴν τάφρον μιᾶς τῶν περὶ τὸν λόφον ἀμπέλων· ἐπειδὴ δὲ τὰς ἡγεμονίδας εἴλκυσεν ἡ ὄψις τῶν ὠραίων σταφυλῶν, προσῆλθον εἰς νέον τινὰ μοναχόν, ὃν εἶδον ἐκεῖ που ἀμπελουργοῦντα, καὶ τὸν προέτρεψα νὰ φέρῃ, εἴτι ἄριστον εἶχεν ἐκ τῆς ἀμπέλου του, διότι οἱ ἐκεῖ περιμένοντες ἦσαν, τῷ εἶπον, ἡ Βασιλικὴ Οἰκογένεια τῆς Γαλλίας. Πλήρης ζήλου ἔσπευσεν ὁ μοναχὸς εἰς τὸ τρύγος, καὶ μετ' οὗ πολὺν παρουσίασα εἰς τὰς ἡγεμονίδας «τὸν καλλιεργοῦντα τὴν ἀμπέλον τοῦ Κυρίου», ὥς ταῖς εἶπον, προσφέροντα καλὰθιον βοτρυῶν ἐκτάκτου μεγέθους καὶ κάλλους. Ἡ γεῦσις αὐτῶν ἐνεποίησεν ἐνθουσιασμόν, καὶ μετὰ τινα ἔτη μοὶ ἔλεγεν ἡ Δούκισσα τῆς Ὠμάλης ἐν Παρισίοις, ὅτι οὐδέποτε εἶχε γευθῇ τοιούτου ἑξαισίου προγεύματος.

Τὸν Νοέμβριον διελύθη ἡ Συνέλευσις, ἅφ' οὗ ὁ Βασιλεὺς ὠρκίσθη, εἰς ὃ αὐτὴ ἐψήφισε μονόπουν σύνταγμα, παραδοὺς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν εἰς μέλη αὐτῆς, τὰ διὰ τῆς ἀποστασίας λαβόντα καὶ διατηρήσαντα τὴν ἐπιρροήν.

